

Cristian Popa: Atragerea investitiilor straine trebuie sa ramâna o prioritate; nu exista prosperitate în izolationism sau autarhie

Un climat economic stabil, mai putina birocrație, fara bariere inutile si acces facil la pietele externe sunt factori esentiali pentru o economie libera si prospera, sustine Cristian Popa, membru în Consiliul de Administratie al Bancii Nationale a României (BNR), într-un articol de opinie postat pe LinkedIn.

El a precizat ca opinia prezenta îi apartine autorului si nu reprezinta pozitia Bancii Nationale a României.

"Investitiile straine sunt un vot de încredere din partea partenerilor tai internationali, iar ei voteaza mereu cu portofelul. Atragerea investitiilor straine trebuie sa ramâna o prioritate, iar România are în continuare foarte multe de câstigat din mentinerea unei atitudini pro-investitii straine. Un climat economic stabil, mai putina birocrație, fara bariere inutile si acces facil la pietele externe sunt factori esentiali pentru o economie libera si prospera. Nu degeaba reprezentantii mediului de afaceri cer mereu stabilitate si predictibilitate. Protectionismul nu este o solutie, este o problema", scrie Cristian Popa, în articolul intitulat "Cum devine România mai prospera?".

Totodata, el a subliniat ca o comparatie directa între companiile cu investitii straine directe (ISD peste 10% din capital) si cele fara investitii straine (incluzând atât privat cât si de stat) arata o discrepanta pronuntata între companiile cu si fara capital strain în ceea ce priveste cifra de afaceri generata anual, în medie, de un angajat. Astfel, firmele cu ISD înregistreaza 960.000 lei/salariat, iar firmele non-ISD (incluse si cele de stat) 485.000 lei/salariat.

De asemenea, el afirma ca un angajat dintr-o companie sustinuta de investitii straine a produs aproximativ cât doi angajati dintr-o firma fara capital strain. O parte din explicatie consta în faptul ca firmele ISD valorifica economiile de scara, beneficiaza de acces superior la capital, tehnologii avansate, practici de management mai eficiente si pietele externe, toate acestea traducându-se într-un final într-o productivitate mai mare.

"Nu întâmplator, companiile ISD platesc salarii notabil mai mari, în medie, cu 80% (costuri salariale medii brute lunare de 9.500 RON fata de 5.200 RON la non-ISD). În plus, firmele straine beneficiaza adesea de active intangibile (marci, patente, sisteme informatice performante, know-how) provenite de la compania-mama, care sporesc eficienta si competitivitatea, au probabil si un acces mai facil la pietele de export. Spre deosebire de acestea, multe microîntreprinderi locale functioneaza cu capital redus si fara echipamente de ultima generatie, ceea ce limiteaza productivitatea", a punctat Popa.

Potrivit acestuia, decalajul de productivitate dintre firmele cu investitii straine directe (ISD) si cele si cele non-ISD nu trebuie privit ca unul imposibil de recuperat.

"Exista povesti românești de succes, companii care au reusit sa creasca puternic prin inovare, digitalizare si integrarea în lanturi economice internationale. Avem inclusiv companii românești care prospera în afara tarii, reusind sa-si internationalizeze cu succes activitatea. Deschiderea economica trebuie privita si ca o oportunitate pentru firmele locale de a învăta, de a se adapta si de a deveni mai competitive. Pe masura ce firmele locale se maturizeaza, întreaga noastra societate beneficiaza. Sa îți iubesti tara înseamna sa îți doresti sa fie prospera. Nu exista prosperitate în izolationism sau autarhie. Suveranismul fara liberalism nu poate aduce decât regres, cei peste 1,1 milioane de români ce lucreaza în multinationale ar trebui sa stie mai bine. Pentru prosperitate este nevoie de eficienta, productivitate, cooperare internationala si integrare în pietele europene si globale, capital si munca. Investitiile straine fac si ele România mai prospera", a notat reprezentantul CA al BNR.

În opinia sa, un alt aspect esențial este forța de muncă.

"Companiile ISD atrag, dar și formează angajați mai bine pregătiți, ceea ce contribuie direct la productivitatea ridicată. Este o spirală: salariile mari atrag specialiști, specialiștii susțin performanța și veniturile ridicate, ceea ce permite continuarea creșterilor salariale. În schimb, firmele non-ISD, în special IMM-urile autohtone, întâmpină dificultăți în recrutarea și păstrarea specialiștilor. Deși firmele ISD sunt puține ca număr (aproximativ 5% din totalul companiilor cu cifră de afaceri nenulă), ele contribuie cu peste 40% la cifra de afaceri totală a economiei și setează un etalon ridicat de eficiență. Indiferent de opiniile contrare exprimate în spațiul public, realitatea este că economia românească este impulsionată în special de "motorul" companiilor mari și/sau cu capital de proveniență străină. Face România mai prosperă. Un alt contrast major evidențiat de date între cele două categorii: cifra de afaceri per angajat este aproape dublă în firmele ISD față de cele non-ISD, dar profitul per angajat, este doar marginal mai mare în firmele non-ISD", a subliniat reprezentantul CA al BNR.

O posibilă explicație este că multinationalele lucrează adesea în industrii cu marje mici și volume mari (retail, auto, etc.). Mai mult, multinationalele reinvestesc frecvent câștigurile în modernizare și expansiune, fapt evidențiat inclusiv în rapoartele anuale ISD ale BNR, o mare parte din noile ISD-uri fiind, de fapt, profiturile reinvestite, susține Cristian Popa.

"Pentru a dezvolta în continuare România, deschiderea economică trebuie să continue: investițiile străine nu doar că stimulează productivitatea companiilor în care sunt realizate, dar creează și efecte de spillover (difuzarea cunoștințelor și tehnologiilor către firmele locale), fie prin parteneriate, fie prin competiție directă", a adăugat reprezentantul CA al BNR.

Potrivit acestuia, companiile mari și cele cu capital străin nu obțin profituri uriase, așa cum auzim adesea, ci împart beneficiile eficienței operaționale atât cu angajații, prin salarii mai mari, cu consumatorii, prin prețuri competitive, dar și cu statul, plătind taxe.

"Aceste companii se detașează prin productivitate ridicată, în timp ce microîntreprinderile, firmele exclusiv românești și mai ales cele de stat rămân în urmă. Aceste disparități nu sunt întâmplătoare și indică existența unor factori structurali ce influențează eficiența firmelor. În primul rând, economiile de scară, accesul mai facil la piețele de capital și capacitatea de a investi în tehnologie fac diferența. Investițiile sunt esențiale pentru creșterea productivității pe termen lung. Cele mai bune practici manageriale și guvernanta corporativă eficientă sunt alți factori-cheie ce diferențiază firmele performante. Lipsa lor poate conduce la alocare ineficientă a resurselor și întâzieri în adoptarea inovațiilor. În acest sens, se pare că prezenta capitalului străin nu este doar o sursă de finanțare, ci și un vector al transferului tehnologic", a punctat Cristian Popa.

În opinia sa, capitalul uman este un alt determinant fundamental al productivității.

"O forță de muncă bine pregătită, educată, sănătoasă și cu competențe adecvate poate utiliza tehnologia mai eficient și poate genera mai multă valoare adăugată. Inovarea și digitalizarea separă și ele firmele eficiente de cele mai puțin eficiente. România este la coada clasamentului când vine vorba de inovare în UE, în principal din cauza investițiilor reduse în cercetare și dezvoltare (R&D), atât din sectorul public, cât și din sectorul privat. Dar inovarea nu înseamnă neapărat inventarea unui produs revoluționar, nu trebuie să reinventăm roata, poate fi și inovatie de proces (găsirea unor metode mai bune de organizare a producției sau a lanțului logistic)", a precizat sursa citată.

Din păcate, prea multe reglementări și birocrația afectează în special firmele mici. Un cadru legislativ stufos și imprevizibil înseamnă costuri administrative inutile, care apăsă disproporționat asupra IMM-urilor. Companiile mari și cele străine au resurse pentru a depăși mai ușor aceste provocări (echipe dedicate sau capacitatea de a

delega costul de conformare cu birocratia), însa firmele mici pierd timp si resurse valoroase în interactiunea cu statul. Un mediu cu reglementari mai suple, debirocratizat, digitalizat si cu institutii eficiente ar permite firmelor sa-si valorifice întregul potential, sustine Cristian Popa.

"Un sistem de educatie solid ramâne esential pentru o forta de munca productiva si competitiva. La fel cum un sistem de sanatate eficient contribuie la o viata activa mai lunga si la maximizarea sperantei de viata, o educatie de calitate asigura capital uman bine pregatit. Cresterea productivitatii pe termen lung depinde de calitatea fortei de munca, iar aici sistemul de educatie poate oferi mai mult", a notat Cristian Popa.

În concluzie, exista diferente de productivitate între firmele din România care se pot explica printr-o combinatie de factori interni (dimensiune, management, capital investit, competentele angajatilor) si factori externi (accesul la finantare, reglementari, climatul investitional), subliniaza reprezentantul CA al BNR.

"Ce nu se poate explica este perceptia unora ca refuzul capitalului strain, izolarea economica si întoarcerea la un trecut idealizat ar fi o solutie. Acel trecut nu a existat niciodata asa cum este el glorificat astazi, a fost doar un miraj, o iluzie convenabila care ignora esecurile economiei centralizate. În lumea reala, moderna, prosperitatea nu vine din izolare, ci din integrare, cooperare si scalare. Sa îti iubesti tara înseamna sa îti doresti sa fie prospera", a explicat Cristian Popa.

Potrivit acestuia, analiza prezentata reflecta valoarea economica generata, în medie, de fiecare angajat într-o companie activa, oferind o imagine de ansamblu asupra eficientei diferitelor tipuri de firme.

"Analiza de fata se bazeaza pe datele oficiale pentru anul 2023 si urmareste productivitatea muncii în România printr-un indicator simplu, dar, cred eu, relevant: cifra de afaceri per salariat (CA/salariat). Acest raport reflecta valoarea economica generata, în medie, de fiecare angajat într-o companie activa, oferind o imagine de ansamblu asupra eficientei diferitelor tipuri de firme. Iar diferentele sunt mari si greu de ignorat. Pentru a asigura o comparatie relevanta, au fost incluse doar companiile care au realizat cifra de afaceri nenula, excluzând firmele inactive sau cele care nu au raportat venituri.", a adaugat Popa.

De asemenea, el a mentionat ca în raport nu sunt incluse PFA-urile sau alte forme similare de organizare, nici lucatorii din administratia publica sau cei care muncesc pentru companii straine în afara tarii.

"În analiza am inclus si costurile salariale, care reflecta efortul total al companiilor pentru remunerarea angajatilor, incluzând salariile brute, tichetele, primele si alte beneficii, raportate la numarul de salariatii. Desigur, fiecare firma este diferita, iar media ascunde variatii ample între sectoare si companii individuale. Știm exemplul lui Moisil, stim ca media ascunde multe, dar scopul acestei analize este sa ofere o perspectiva generala asupra modului în care diferite tipuri de companii contribuie la bunastarea societatii. Un alt detaliu relevant este ca, din totalul firmelor din România, aproximativ 170.000 de companii au declarat cifra de afaceri 0. Analiza de fata se concentreaza strict pe companiile care au generat venituri în 2023 si se bazeaza pe cifrele oficiale declarate catre autoritatea fiscala, fara a include eventuala economie gri", a mai explicat Cristian Popa.